

Dimissionstale 2020

Kære forældre, lærere og studenter.

På grund af omstændighederne holdes afslutningen klassevis, det er på den ene side dejligt, for så kan vi se hinanden, og det bliver mere nærværende, men på den anden side så kommer jeg til at savne, at årgangen sidder på lange lækker, og vi slutter med at I kaster huerne op i luften. Og så ikke flere ord om corona.

1.

I dag holder vi dimission for afgangsklasserne. Dimission er et arrangement, hvor elever sendes videre efter afsluttende eksamen. Vi har ikke lyst til at sende jer videre, vi kommer til at savne jer, men det ligger i konceptet; I skal være hos os i 3 år, så skal I videre i uddannelsessystemet. I løbet af de tre år skal I studieforbere og almindannes.

I gennem fagene skal I tilegne jer viden, færdigheder og kompetencer. I skal kunne anvende forskellige arbejdsformer og kunne fungere i et studiemiljø. I har nu lært at tænke akademisk og tage selvstændig stilling. I kan forholde jer reflekteret og ansvarligt til verden:

- Til jeres medmennesker
- Til naturen
- Og til samfundet

Det er i virkeligheden to sider af samme sag; viden færdigheder, kompetencer og selvstændighed, medbestemmelse, ansvar og pligter. Vi uddanner til studie og job, og vi uddanner til det hele menneske, demokrati og fællesskab. Vi uddanner til livet.

Gymnasiet handler om at blive til noget og blive til nogen.

Den opmærksomme lytter og elev kan nok høre, at jeg står på idealerne fra oplysningstiden i 1700-tallet. Elever skal være nysgerrige og undersøgende. Skolen skal oplyse eleven og lyse op over samfundet. Men vi lever ikke i 1700-tallet. Vi lever i et moderne samfund, hvor det er svært at finde holdepunkter og pejlemærker. Ren oplysning ender i tomhed og nøgenhed, hvor man overser de punkter i tilværelsen, som knytter livet og meningen sammen.

2.

Sally Rooney har skrevet en roman om kampen for at finde disse holdepunkter og pejlemærker. Hun har skrevet en roman om overgangen fra High School til College, hvor personerne stiller to spørgsmål:

- Hvem er jeg egentlig?
- Finder jeg nogensinde kærligheden?

Styrken ved romanen og tv-serien "Normale Mennesker" er, siger den gl. rektor, at jeres generations kærlighedsklassiker er skrevet af én af jer, en ung kvinde i 20'erne.

"Normale mennesker" er traditionel og moderne på samme tid. Vi har klasseforskellene fra Austin og Shakespeare, men det er en omvendt Romeo og Julie, hvor de unge har hinanden fra starten, men de skal i modernitetens navn finde ud af, om de kan finde ind til hinanden. Det ydre pres er blevet til indre nødvendighed. Dette ser vi blandt andet i titlen "Normale Mennesker". På den ene side indikerer titlen, at historien er generel og handler om alle unge. På den anden side henviser "Normale Mennesker" til, at personerne spejler sig i omgivelserne; hvordan passer jeg ind?

Den kvindelige hovedperson, Marianne, er den kloge nørd, som provokerer og gør alt for ikke at passe ind. Hun vil være i opposition. Connell er den flotte gymnasiedreng, topscorer på rugbyholdet, som gør alt for at passe ind. Han siger derfor aldrig sin mening. Han er tavs og bliver dermed mystisk.

Modsætninger mødes; de er to køn, 2 socialklasser, 2 personligheder og 2 forskellige strategier. Men de er også ens; de er super intelligente, de elsker hinanden, og de siger aldrig, hvad de føler eller mener.

Det er en roman og en tv-serie uden meget ydre handling, uden drama, uden meningsudvekslinger og uden idealer. Personerne er søgende og velmenende, og meget er usagt. Det er tydeligt, hvordan romanens personer påvirker og har magt over hinanden. De er hinandens liv og skæbne. Alle personer søger efter kærligheden og fællesskabet, men de har ikke noget fælles sprog og nogen bevidsthed om deres fælles følelser og meninger. De er isolerede individer på hver sin ø.

3.

Hvordan skaber vi det møde og den samtale mellem mennesker, som kan forene os. Kristendommen taler om, at vi skal elske vores næste, som vi elsker os selv.

Den danske religionsfilosof Løgstrup taler om, at "den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre, uden at han holder noget af dets liv i sin hånd". Det er på én gang meget smukt, men samtidig meget skræmmende og ansvarsfuldt.

Tænk, at vi i princippet står som medansvarlige for, om det andet menneskes liv lykkes eller slår fejl. Løgstrup fremhæver, at den etiske fordring betyder, at "alt, hvad du vil, at de andre skal gøre imod dig, det skal du gøre imod dem".

Romanen og tv-serien "Normale mennesker", som kan streames på DR, viser, at vi holder noget af den andens liv i vores hånd, og vi er nødt til at finde ind til et sprog om dette ansvar.

Almen dannelse handler måske om at kunne reflektere og tale om de vilkår, holdepunkter og pejlemærker, der er i et moderne liv.

Den danske digter Pontoppidan sagde, at vi skulle være kritiske og "holde galden flydende" og med et håb om, at I fortsat er nysgerrige, undersøgende, kritiske og "holder samtalen flydende", så dimitterer jeg hermed 3.m.